

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5
IM. J. KUSOCIŃSKIEGO
W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM**

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

AGNIESZKA MODZELEWSKA

Podstawy prawne

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz.U. 2004 nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)
2. Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 59).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2001 nr 61 poz. 624 z późn.zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1675).

Cele realizacji doradztwa zawodowego

Oddziały przedszkolne i klasy 1-3

Celem orientacji zawodowej w najmłodszych klasach jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Klasy 4-6

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Klasy 7-8

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych

i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Proponowane działania i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Przykładowe działania kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik;
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową,
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;

- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas:
  - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
  - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami,
 prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W Szkole Podstawowej nr 5 w Nowym Dworze Mazowieckim w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Zakresy działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób i forma organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Dyrektor

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów.
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;

- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej)

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;

- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąpiki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole

np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Zależnie od koncepcji pracy szkoły podstawowej zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać modyfikacjom.

Zasoby materialne

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma zapewniony dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych.

Uczniowie mają dostęp do komputerów, na których zaleca się zainstalowane specjalnych programów edukacyjnych.

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w sali, gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart / ścienna / magnetyczna).

Sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół podstawowych, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych;
- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- organizowanie dla uczniów zajęć rozwijających ich zainteresowania i pasję;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym;
- informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Stowarzyszenia branżowe:

- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery:

- prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- prowadzenie seminariów, konferencji, warsztatów;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.

Pracodawcy:

- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów o temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);

- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych,
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczania pracy;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne: podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. klastry edukacyjne, fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców.

W zależności od możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym na rok szkolny 2018/2019

Roczny plan został opracowany przez zespół ds. doradztwa zawodowego, w którego skład wchodzi: doradca zawodowy, przedstawiciele zespołów przedmiotowych oraz specjaliści.

L.p.	Rodzaj działania / tematyka zajęć	metody i formy pracy	odbiorcy	realizatorzy i sojusznicy	terminy	uwagi do realizacji / komentarze
1.	Organizacja i prowadzenie zajęć grupowych w zakresie doradztwa zawodowego.	zajęcia grupowe różnorodne formy pracy	uczniowie kl. 7 kl. 8	doradca zawodowy	wrzesień 2018 r. – czerwiec 2019 r.	min 10 godz. w każdej klasie
2.	Poradnictwo indywidualne w zakresie doradztwa zawodowego.	spotkania indywidualne	nauczyciele uczniowie kl. 4-8	doradca zaw. nauczyciele wychowawcy	wrzesień 2018 r. – czerwiec 2019 r.	w miarę potrzeb
3.	Organizacja i prowadzenie zajęć z wychowawcą o tematyce z zakresu doradztwa zawodowego.	zajęcia z wychowawcą wg rekomendowanych scenariuszy	uczniowie kl. 1-8	wychowawcy	wrzesień 2018 r. – czerwiec 2019 r.	w miarę potrzeb
4.	Organizacja i prowadzenie zajęć z różnych przedmiotów o tematyce związanej z doradztwem zawodowym.	zajęcia grupowe z dowolnego przedmiotu	uczniowie kl. 1-8	nauczyciele wszystkich przedmiotów	wrzesień 2018 r. – czerwiec 2019 r.	w miarę potrzeb
5.	Dzień Kariery	targi - wystawa konsultacje konferencja szkolenie	nauczyciele rodzice uczniowie	doradca zaw. nauczyciele okoliczne szkoły ponad- podstawowe	marzec 2019 r.	dla zaproszonych szkół ponad- podstawowych oraz uczniów klas 7-8 okolicznych szkół podst.
6.	Organizacja innych działań związanych z doradztwem zawodowym zawartych w Szkolnym Programie Profilaktyczno-Wychowawczym	zajęcia grupowe, spotkania indywidualne, warsztaty, inne	nauczyciele rodzice uczniowie	wszyscy nauczyciele i specjaliści	wrzesień 2018 r. – czerwiec 2019 r.	

Cel ogólny doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

1. **Poznanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonizyjowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:
  - 1.1. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
  - 1.2. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
  - 1.3. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
  - 1.4. charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
  - 1.5. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.
2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:
  - 2.1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;
  - 2.2. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
  - 2.3. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

- 2.4. dokonuje autoprezentacji;
- 2.5. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.6. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
  - 3.1. analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
  - 3.2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
  - 3.3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;
  - 3.4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
  - 4.1. planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
  - 4.2. podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
  - 4.3. określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
  - 4.4. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

Tematyka zajęć grupowych doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII

L.p.	Obszar	Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
1.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Moje umiejętności – moje sukcesy	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje swoje sukcesy osiągnięte dzięki umiejętnościom; • dokonuje analizy posiadanych kompetencji (umiejętności, postaw i cech osobistych); • projektuje możliwości wykorzystania własnych sukcesów i posiadanych kompetencji na rynku pracy w przyszłości.
2.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Zdolności i uzdolnienia	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: zdolny, uzdolniony; • uzasadnia znaczenie zdolności dla rozwoju osobistego i zawodowego; • wyjaśnia, w jaki sposób można rozwijać swoje zdolności; • identyfikuje swoje zdolności w odniesieniu do rynku pracy.
3.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Moje portfolio i e-portfolio	Dokonywanie syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje o sobie przydatne w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej; • dokonuje syntezy tych informacji w formie portfolio;

L.p.	Obszar	Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
			o sobie, wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób oraz innych źródeł.	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje formy portfolio; • uzasadnia znaczenie portfolio.
4.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Czy i ja mogę zostać bohaterem?	Rozpoznawanie własnych ograniczeń jako wyzwań w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje swoje zasoby ze szczególnym uwzględnieniem własnych ograniczeń; • odkrywa, jak można wykorzystać własne ograniczenia jako wyzwania; • planuje sposoby rozwijania swoich mocnych stron i radzenia sobie z własnymi ograniczeniami; • dokonuje analizy i syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o stanie zdrowia, ograniczeniach i możliwościach.
5.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Jakie wartości są dla mnie ważne?	Charakteryzowanie wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne wartości i wskazuje ich sens; • tworzy własną hierarchię wartości; • dokonuje wyborów, kierując się swoimi wartościami; • uzasadnia, dlaczego postępowanie zgodne z własnymi wartościami jest ważne w życiu i pracy.
6.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Rozpoznaję swoje aspiracje.	Określanie aspiracji i potrzeb w zakresie własnego rozwoju i możliwych sposobów ich realizacji.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie aspiracji; • charakteryzuje swoje aspiracje; • wymienia sposoby na pokonywanie przeszkód w dążeniu do zaspokojenia aspiracji.
7.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Zawody wokół nas.	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów, uwzględniając składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje, gdzie szukać informacji o zawodach szkolnictwa zawodowego; • wymienia grupy zawodów; • przypisuje interesujące go zawody do grupy/obszaru i znajduje informacje na ich temat; • wskazuje różnorodne źródła wiedzy o zawodach i z nich korzysta.
8.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?	Wyjaśnianie zjawisk i trendów zachodzących na współczesnym rynku pracy.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje, co to jest rynek pracy; • wymienia różnice wynikające z podziału rynku pracy ze względu na zasięg; • wymienia problemy rynku pracy; • wskazuje, gdzie można znaleźć informacje o rynku pracy;

L.p.	Obszar	Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
9.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Moje zasoby a oczekiwania pracodawców.	Porównywanie własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są zasoby i preferencje; • wskazuje wiedzę, umiejętności i cechy charakteru jako zasoby; • uzasadnia znaczenie zasobów w kontekście wyboru zawodu; • wymienia wymagania rynku pracy; • porównuje swoje zasoby z wymaganiami pracodawców; • wskazuje zasoby potrzebne do wykonywania danego zawodu.
10.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie.	Dokonywanie autoprezentacji.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: autoprezentacja; • wymienia, co składa się na mowę niewerbalną; • uzasadnia znaczenie pierwszego wrażenia; • wymienia swoje mocne strony; • wyjaśnia, jak powinno dokonać się poprawnej autoprezentacji.
11.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Praca jako wartość w życiu człowieka.	Uzasadnianie znaczenia pracy w życiu człowieka.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie pracy; • wymienia, co daje ludziom praca; • podaje przykłady przysłów/powiedzeń o pracy ukazujących ją jako wartość; • wyjaśnia znaczenie pracy w nawiązaniu do piramidy potrzeb Masłowa; • uzasadnia, że praca jest wartością.
12.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Wolontariat – wstępem do kariery.	Analizowanie znaczenia i możliwości doświadczania pracy.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje, czym jest wolontariat; • wymienia zalety angażowania się w wolontariat; • wymienia korzyści doświadczania pracy w formie wolontariatu; • uzasadnia znaczenie wolontariatu w zdobywaniu doświadczenia zawodowego.
13.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Szkoły zawodowe – szkołami pozytywnego wyboru.	Analizowanie ofert szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia przy wykorzystaniu dostępnych źródeł informacji.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zalety kształcenia zawodowego; • porównuje i ocenia możliwości edukacji na poziomie ponadpodstawowym; • prezentuje możliwe korzyści wynikające z kontynuowania nauki w różnych typach szkół ponadpodstawowych.
14.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ	Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaję ofertę szkół	Analizowanie kryteriów rekrutacyjnych do wybranych szkół w kontekście	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje ważne informacje w ofercie wybranej szkoły;

L.p.	Obszar	Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
	PRZEZ CAŁE ŻYCIE	ponadpodstawowych.	rozpoznanych własnych zasobów.	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, jakich informacji brakuje w analizowanej ofercie szkoły; • podaje przykłady, gdzie można uzupełnić informacje o szkołach; • opracowuje informacje na temat oferty szkół; • analizuje przygotowaną ofertę szkół pod względem możliwości jej wyboru.
15.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.	Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia możliwości kształcenia po szkole podstawowej; • podaje korzyści z ukończenia przez ucznia danego typu szkoły; • przedstawia najważniejsze informacje o typach szkół ponadpodstawowych; • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy szkołami ponadpodstawowymi; • wyjaśnia, jakie możliwości przebiegu ścieżek kształcenia stwarza obecny system edukacji.
16.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Jak długo uczymy się? Część I.	Określanie znaczenia uczenia się przez całe życie.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady świadczące o związku uczenia się ze współczesnym rynkiem pracy; • uzasadnia znaczenie edukacji w życiu człowieka; • wyjaśnia istotę uczenia się całożyciowego.
17.	PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	Kariera zawodowa. Co w trawie piszczy?	Planowanie ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem konsekwencji podjętych wyborów.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia kariera zawodowa; • wymienia korzyści z planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej; • przedstawia możliwe drogi dojścia do zawodu informatyka; • wymienia, co – oprócz edukacji szkolnej – może pomóc w realizacji zaplanowanej kariery zawodowej.
18.	PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	Jak wybrać szkołę?	Podejmowanie decyzji o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym.	<p>Uczestnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje preferowane szkoły i kierunki kształcenia, do których chce kandydować; • określa własne oczekiwania i preferencje wobec wybieranych szkół; • podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej.
19.	PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI	Kim chcę zostać w przyszłości?	Określanie marzeń, celów i planów edukacyjno-zawodowych na bazie własnych zasobów.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki, które pomogą zrealizować marzenia dotyczące kariery edukacyjno-zawodowej;

L.p.	Obszar	Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
	EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH			<ul style="list-style-type: none"> formułuje osobiste cele; planuje swoją ścieżkę kariery edukacyjno-zawodowej; ustala kolejność działań w swoich planach.
20.	PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	Doradca zawodowy – kto to taki?	Identyfikowanie osób i instytucji wspomagających planowanie kariery i wyjaśnianie, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje osobę szkolnego doradcy zawodowego; wyjaśnia, na czym polega jego rola w szkole; wskazuje, gdzie i w jakiej formie świadczona jest pomoc doradcza; rozpoznaje i formułuje własne oczekiwania wobec doradcy; wymienia korzyści z realizacji doradztwa zawodowego w szkole.

Tematyka zajęć grupowych rekomendowanych do realizacji na zajęciach z wychowawcą i w trakcie innych przedmiotów w klasach VII-VIII

L.p.	Obszar	Przedmiot / Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
1.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Zajęcia z wychowawcą / Ja w moich oczach	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest samoocena; wymienia swoje mocne strony; wskazuje wyróżniające go cechy, które wpływają na ich wybory zawodowe; wymienia obszary (słabe strony), nad którymi powinien pracować oraz podaje na to sposoby, aby osiągnąć cel edukacyjno-zawodowy; uzasadnia, jakie znaczenie ma wiedza o sobie w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej.
2.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Zajęcia z wychowawcą / Ja w oczach innych (część I i II).	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje swoje zasoby istotne dla projektowania przyszłości edukacyjno-zawodowej; dokonuje syntezy informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych i innych źródeł; przyjmuje informację zwrotną na swój temat; dokonuje refleksji dotyczącej własnej osoby.
3.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Zajęcia z wychowawcą / Temperament jak z bajki.	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia,	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest temperament; wymienia rodzaje temperamentu; charakteryzuje pod względem cech dany typ temperamentu;

L.p.	Obszar	Przedmiot / Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
			kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego temperament jest ważny przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.
4.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Plastyka / Informatyka / Moje portfolio i e-portfolio (część II i III).	Dokonywanie syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie, wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób oraz innych źródeł.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zbiera informacje o sobie przydatne w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej; dokonyuje syntezy tych informacji w formie portfolio; projektuje graficzne formy użytkowe, oprawy portfolio; korzysta z aplikacji komputerowych, przygotowując dokumenty i prezentacje przygotowuje portfolio / e-portfolio
5.	POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Zajęcia z wychowawcą / Ograniczenia czy możliwości?	własnych ograniczeń jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> weryfikuje prawdę i mity na temat osób z niepełnosprawnością; wyjaśnia, co znaczy pojęcie przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania zawodu; podaje przykłady schorzeń (ograniczeń zdrowotnych), które mogą być przeciwwskazaniami do wykonywania określonych zawodów; wyjaśnia znaczenie oceny stanu zdrowia przed wyborem zawodu i podjęciem pracy; analizuje wymagania dla wybranych zawodów pod kątem przeciwwskazań zdrowotnych; podaje, kto podejmuje ostateczną decyzję o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania wybranego zawodu; wymienia typy szkół ponadpodstawowych, do których wymagane jest zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych.
6.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Zajęcia z wychowawcą / Marzenia do spełnienia	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest zawód oraz gdzie można szukać informacji na jego temat; wymienia składowe opisy zawodów; identyfikuje istotne informacje, które umożliwiają poznanie interesujących go zawodów; rozpoznaje zawód na podstawie wykorzystywanych w nim narzędzi – charakteryzujących go atrybutów;

L.p.	Obszar	Przedmiot / Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
				<ul style="list-style-type: none"> określa wstępnie swoje pierwsze wyobrażenia o wyborze zawodu.
7.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Zajęcia z wychowawcą / W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...?	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje poszczególne zawody ze szczególnym uwzględnieniem zadań, czynności i umiejętności zawodowych; wskazuje zawody, w których przydatne są: wiedza i umiejętności zdobywane na zajęciach z poszczególnych przedmiotów; wymienia źródła informacji o zawodach.
8.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Zajęcia z wychowawcą / Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje o zawodach rzemieślniczych; wymienia zalety poszczególnych zawodów rzemieślniczych; podaje nazwy przykładowych narzędzi służących rzemieślnikom do wytwarzania towarów i świadczenia usług; wymienia umiejętności, zdolności lub cechy przydatne w zawodach rzemieślniczych; charakteryzuje specyfikę kształcenia zawodowego.
9.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Rekomendowany do realizacji jako działanie związane z doradztwem zawodowym dla wszystkich klas VII–VIII (lub IV–VIII) / Startujemy zawodowo – Zawodoznawcza Liga Klas	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów, uwzględniając składowe ich opisów, w tym drogi ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje o zawodach; analizuje informacje o zawodzie; prezentuje informacje o zawodzie w sposób przemyślany i kreatywny; ocenia sposób przedstawienia informacji o zawodzie.
10.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	W roli głównej – wywiad z przedstawicielem zawodu	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega praca w danym zawodzie; wskazuje możliwe drogi dojścia do tego zawodu; wymienia zalety i wady pracy w danym zawodzie/na danym stanowisku; przeprowadza wywiad wg przyjętych zasad; przygotowuje scenariusz przedsięwzięcia; planuje podział ról i zadań w zespole;

L.p.	Obszar	Przedmiot / Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
				<ul style="list-style-type: none"> organizuje i realizuje przedsięwzięcia wspólnie z zespołem.
11.	ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	Język angielski / Nowe zawody na rynku pracy	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (...) w zakresie następujących tematów: (...) praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności (...))¹; wymienia zawody, których nazwy w języku angielskim funkcjonują na naszym rynku pracy; uzasadnia znaczenie języka angielskiego w kontekście poznania wybranych zawodów; charakteryzuje zawód za pomocą słówek w języku angielskim; argumentuje własne zdanie na temat wybranego zawodu w języku angielskim.
12.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Zajęcia z wychowawcą / W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy?	Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest kształcenie formalne i edukacja pozaszkolna; wskazuje formy zajęć i metody kształcenia; wymienia miejsca zdobywania wiedzy, umiejętności.
13.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Zajęcia z wychowawcą / Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje	Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami kwalifikacji i kompetencji; podaje przykłady kwalifikacji i kompetencji; wymienia wymagania pracodawców dotyczące kwalifikacji i kompetencji.
14.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Zajęcia z wychowawcą / Wybieram zawód czy szkołę	Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje system edukacji formalnej; wskazuje instytucje wspierające w działaniach związanych z doradztwem zawodowym; opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej.
15.	RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	Zajęcia z wychowawcą / Jak długo uczymy się? (część II)	Określanie znaczenia uczenia się przez całe życie.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady świadczące o związku uczenia się ze współczesnym rynkiem pracy; uzasadnia znaczenie edukacji w życiu człowieka; wyjaśnia istotę uczenia się całościowego.
16.	PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU	Zajęcia z wychowawcą / Co dwie głowy to	Identyfikowanie osób i instytucji wspomagających	<p>Uczeń:</p>

L.p.	Obszar	Przedmiot / Temat	Cel ogólny	Cele szczegółowe
	I PODEJMOWA NIE DECYZJI EDUKACYJNO- ZAWODOWYCH	nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?	planowanie kariery i wyjaśnianie, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> określa poziom osobistego przekonania o słuszności dokonanego wyboru edukacyjno-zawodowego; wymienia osoby, które mogą wspomóc go w dokonaniu tych wyborów; podaje przykłady instytucji/placówek, które mogą udzielić pomocy w planowaniu kariery zawodowej; wskazuje sytuacje, w których można skorzystać z pomocy pracowników wybranych instytucji/placówek.

Monitoring w ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane.

Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

Opracowano na podstawie publikacji autorstwa Aliny Dziurkowskiej, Małgorzaty Skoryny, Edyty Załogi, pt. „Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) dla szkoły podstawowej”, Wyd. ORE, Warszawa 2017 oraz materiałów dostępnych na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji w zakładce „Doradztwo zawodowe” pod adresem: <http://doradztwo.ore.edu.pl>.

Materiały rekomendowane do realizacji WSDZ

1. Alina Dziurkowska, Bożena Fronczek, Sebastian Glaziński, Edyta Kaczmarek, Aneta Karmowska, Renata Maciejczyk, Mariola Modelska, Halina Pasternacka, Anna Sowińska, Edyta Załoga, „Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”, Wyd. ORE, Warszawa 2017.

2. *Bożena Czapla, Beata Matyszewska, Ewa Ptasznik, Małgorzata Skoryna, „Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej proponowanymi scenariuszami”, Wyd. ORE, Warszawa 2017.*
3. *Jolanta Brzezińska-Lauk, Ewa Kruk-Krymula, Karolina Nikorowska, „Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”, Wyd. ORE, Warszawa 2017.*

Publikacje do pobrania na stronie: <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>